

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Valtuustoaloite alle 3-vuotiaiden lasten kotihoidontuen kuntalisästä ja sisaruslisästä Karkkilaan (KV)

Kaupunginhallitus 01.12.2025 § 371

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha
Valmistelija: Talous- ja hallintojohtaja Pieniniemi Leena

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 26.5.2025 jätettiin seuraava valtuustoaloite:

”VALTUUSTOALOITE ALLE 3-VUOTIAIDEN LASTEN KOTIHOIDONTUEN KUNTALISÄSTÄ JA SISARUSLISÄSTÄ KARKKILAAN

Karkkilan Kristillisdemokraatit esittävät, että Karkkilassa otetaan käyttöön lasten kotihoidontuen kuntalisä 1.1.2026 alkaen tai niin pian, kuin se on valtuustoaloitteen käsittelyn ja aloitteen virkamiesvalmistelun aikatauluun nähden mahdollista siten, että Karkkilan kaupungin vuoden 2026 budjettiin tulee tehdä varaus kotihoidontuen kuntalisän käyttöön ottamisesta.

Valtuustoaloitteen käsittelyssä pyydetään huomioimaan Karkkilan Kristillisdemokraattien aiemmin tämän valtuustokauden aikana jättämän, osin samaista asiaa koskevan kotihoidontuen kuntalisän selvittämispyyntönsä osalta sen mukaan, kun selvitystyötä on tähän mennessä sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueella tehty ja mitä tietoja asian selvittämisen osalta on saatu ja mikäli selvitystyö on vielä kesken, niin pyydetään saattamaan selvittäminen viipymättä loppuun saakka.

Karkkilan syntyvyys on romahtanut viime vuosina ja erityisesti vuonna 2024. Karkkila tarvitsee tulevina vuosina ja jo heti ensi vuodelle uutta väestönkasvua, jotta Karkkilassa olisi tulevaisuudessakin lapsiperheiden hyvä asua ja elää ja, että Karkkilassa säilyisi lapsiperheille tärkeät kunnan järjestämät lakisäateiset palvelut laadukkaina ja monipuolisina. Näitä ovat mm. varhaiskasvatus, peruskoulutus ja myöskin 2. asteen lukio- ja ammatillinen koulutus.

Mikäli Karkkilan syntyvyyttä ei saada nousemaan jo ensi vuodesta 2026 alkaen, näyttää Karkkilan kaupungin lähitulevaisuuden väestöennuste karua kieltä ottaen huomioon myöskin uusimman peruskouluja koskevan palveluverkkoselvityksen, jonka vääjäämätön tulos ja johtopäätös on se, että Karkkilassa ei riitä lapsia enää 7 vuoden kuluttua 1. luokalle kuin kahden luokallisen verran. Karkkilassa on 1.luokan aloittavien koko ollut pitkään n. 100 oppilasta, jolloin ykkösluokkia on muodostunut yhteensä 5 luokallista lapsia siten, että Haukkamäen koulussa on ollut 1-sarjainen 1-luokka ja Tuorilan koulussa on ollut käytössä yhdistelmäluokat ja Nyhkälän koulussa on ollut 3-sarjainen peruskoulu eli kolme rinnakkaisluokkaa käytössä sekä lisäksi pienluokat.

Tulevaisuudessa jo seitsemän vuoden kuluttua, mikäli Karkkilaan ei muuta uusia lapsiperheitä, joilla olisi nimenomaan 1-luokkalaisia v. 2024 syntyneitä lapsia, niin luokkia pystytään tosiasiaissa muodostamaan ainoastaan kaksi 1.luokallista, joista niissäkin lapsia olisi vain n. 18 lasta kummallakin luokalla. Ryhmäkoot toki saadaan kohtuullisiksi, mutta kovin harvalukuisiksi käyvät lapset tulevaisuudessa Karkkilassa etenkin, kun syntyvyysennusteet näyttävät edelleen laskevan koko maassa, minkä vuoksi ei ole realistista odottaa perheiden muuttavan Karkkilaan, jossa

palvelut alkavat jatkossa heiketä, ellei perheitä saada houkuteltua Karkkilaan extratuilla.

Ei ole mitenkään realistista olettaa, että Karkkilaan muuttaisi seuraavan 7 vuoden aikana ja jatkossa aina vuosittain yli 60 sellaista lapsiperhettä, joilla olisi nimenomaan 1-luokkalainen lapsi perheessä. Tosiasia on se, että Karkkila on ollut jo pitkään muuttotappiokunta ja Karkkilan virkamiehet sekä päättäjät ovat valitettavasti sikäli epäonnistuneet kaupungin kehittämisessä kaupungin vetovoiman ja pitovoiman osalta siten, että kaupunkiin muuttaisi merkittäviä määriä uusia lapsiperheitä ja että he jäisivät pitkäaikaisesti Karkkilaan asumaan siten, että Karkkilan väestönkehitys olisi muuttovoittoinen. Karkkilan kompastuskivi on ollut juurikin puuttuva kotihoidontuen kuntalisä. Loppi pienensi juuri kuntalisää 100 euroon, millä ei käytännössä kotiäiti voi enää kotiin jäädä lapsiaan hoitamaan ja Vihdissä kuntalisää ei ole lainkaan. Karkkilan pitäisi ottaa nyt tietoinen kokeiluluontoinen riski ja asettaa reilu kotihoidontuen kuntalisä ensimmäisenä kuntana lähialueella, jolloin myönteiset vaikutukset voisivat alkaa näkyä heti jo vuoden tai kahden vuoden kuluttua.

Tulevaisuudessa vain ne kunnat tulevat menestymään, joissa syntyy uusia lapsia ja, jonne muuttaa uusia lapsiperheitä, ja jossa lapsiperheiden tuki sekä eri palvelumuodot sekä kaupungin ja hyvinvointialueen palveluverkoston osalta ovat kunnossa, ja jossa on yrityksiä, jotka luovat työpaikkoja lasten vanhemmille ja murrosikäisille ja nuorille aikuisille. Karkkilassa pitää olla mahdollisuus kasvattaa lapsia vastasyntyneestä täysi-ikäisyyteen siten, että se on perheelle mielekästä ja turvallista ja että perhe tietää Karkkilaan muuttopäätöstä tehdessään tai suunnitellessaan perheenlisäystä, että Karkkila on sitoutunut pitkäaikaisesti kaupungin kehittämiseen lapsiperhenäköikulmasta ja myöskin sitoutunut lapsiperheiden taloudelliseen tukemiseen seuraavan 5-10-vuoden ajalle. Tämä on realistista vain ja ainoastaan sillä, että Karkkila ottaa käyttöön Karkkilan oman lapsistrategian seuraavalla valtuustokaudella ja laittaa lapsiperheiden ei-lakisääteiset sosiaalietuusasiat kuntoon, siten että Karkkila on edelleen houkutteleva ja vetovoimainen paikka asua, elää, kasvattaa perhettä ja työllistyä sekä kouluttautua.

Karkkilan Kristillisdemokraatit esittävät, että Karkkilassa otetaan käyttöön alle 3-vuotiaiden lasten kotihoidon tuen kuntalisä ja että alle 3-vuotiaiden lasten kotihoidontuen kuntalisän suuruus olisi 350-400 euroa/kk ja yli 3-vuotiaiden lasten kotihoidontuen sisaruslisä olisi 80-100e/sisarus ja esikoulua käyvien lasten osalta 50e/kk. Karkkilan Kristillisdemokraatit pitävät tärkeänä sitä, että lapsiperheillä on mahdollisuus itse päättää alle peruskouluikäisen lapsensa hoidosta perheen parhaaksi katsomalla tavalla ja lasten kotihoito yhdenvertaisesti huomioon ottaen julkinen ja yksityinen varhaiskasvatus varhaiskasvatuksen erilaisina palvelumuotoina ja joihin kaupunki saa valtionavustusta ja yksityisen päivähoiton osalta maksaa avustuksen palvelusetelin muodossa.

Karkkilan kaupungin on otettava väestökehityksessään sekä lapsiperheiden tukipalveluissa huomioon se, että nykyinen hallitus on leikannut voimakkaasti lapsiperheille annettavia sosiaalietuuksia mm. työttömyystukien lapsikorotukset on poistettu, asumistukia on laskettu, eikä asumistukea voi saada enää lainkaan omakotitaloasuntoon, perustoimeentulotukea on leikattu ja nuorten kuntoutustukiraha on lakkautettu. Lisäksi myös kolmannen sektorin saamia avustuksia on leikattu voimakkaasti, joten heikoimmassa asemassa olevat perheet eivät saa välttämättä riittävää tukea edes yhteiskunnan turvaverkosta seurakunnilta ja avustusjärjestöiltä, joista etenkin moni avustusjärjestö on

tällä hetkellä rahoitusvaikeuksissa maan hallituksen voimakkaiden leikkauspäätösten vuoksi. Lapset ja nuoret, jotka elävät perheissä, jossa sosioekonominen tilanne on heikko, kärsivät tästä kaikista eniten osattomuutena ja yli sukupolvisena syrjäytymisenä. Pyydämme Karkkilan kaupunkia kiinnittämään erityistä huomiota lasten ja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn tältäkin osin. Karkkilan Kristillisdemokraatit eivät kannata Suomen hallituksessa tehtyjä leikkauksia, vaan haluavat tukea lapsiperheitä myöskin taloudellisesti ja helpottaa perheiden elinolosuhteita sekä valmiutta tehdä perhesuunnittelua ja hoitaa lapsensa halutessaan kotona siten, että se on realistisesti mahdollista.

Karkkilassa 26.5.2025
Karkkilan Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Lauri Pohjola, 1. varakaupunginvaltuutettu”

Ehdotus: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha

Kaupunginhallitus päättää antaa valtuustoaloitteen sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös: Hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: sivistysjohtaja, sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta 07.04.2026 § 40

Esittelijä: Sivistysjohtaja Lilja Sini

Valmistelija: Sivistysjohtaja Lilja Sini

Yleistä lasten hoidon tuista ja kuntalisistä

Lasten hoidon tukijärjestelmässä perheillä on mahdollisuus valita lapsensa hoitomuoto kunnallisen varhaiskasvatuksen, yksityisen varhaiskasvatuksen tai kotihoidon välillä. Kela maksaa lakisääteisiä lasten hoidon tukia, joita kunta voi halutessaan täydentää vapaaehtoisilla kuntalisillä.

Lasten kotihoidon tuki on Kelan maksama etuus perheille, jotka hoitavat alle 3-vuotiasta lasta kotona eikä lapsi osallistu kunnalliseen tai yksityiseen varhaiskasvatukseen. Kunta voi halutessaan maksaa tämän lisäksi kotihoidontuen kuntalisää, joka on kunnan harkinnanvarainen ja verotettava lisä Kelan maksaman tuen päälle.

Yksityisen hoidon tuki on Kelan maksama etuus perheille, jotka käyttävät kunnan hyväksymää yksityistä varhaiskasvatusta. Kunta voi täydentää tätä yksityisen hoidon tuen kuntalisällä, jolla tuetaan perheiden mahdollisuutta käyttää yksityisiä varhaiskasvatuspalveluja ja turvataan palveluverkoston monipuolisuus.

Karkkilan nykyinen tilanne

Karkkilan kaupungissa on tällä hetkellä käytössä yksityisen hoidon tuen kuntalisä, jolla tuetaan yksityisen varhaiskasvatuksen käyttöä osana kaupungin varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuutta. Sen sijaan lasten kotihoidontuen kuntalisää Karkkilassa ei ole käytössä.

Kotihoidontuen kuntalisän arviointi ja yleiset perustelut

Kotihoidontuen kuntalisän käyttöönottoa on arvioitu useissa kunnissa sekä Kuntaliiton selvityksissä. Yleisesti esiin nostettuja perusteita sille, miksi

kuntalisää ei ole otettu käyttöön, ovat vaikutusten epävarmuus syntyvyyteen ja lapsiperheiden muuttoliikkeeseen, merkittävät kustannusvaikutukset kunnan talouteen sekä vaikutukset varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmän ennakoitavuuteen.

Tutkimus- ja seurantatiedon perusteella kuntalaisen vaikutukset syntyvyyden kasvuun tai muuttovoittoon ovat epävarmoja ja usein lyhytaikaisia, eikä kuntalaisä yksinään ratkaise perheiden asuinpaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi kuntalaisä voi lykätä lasten siirtymistä varhaiskasvatukseen, mikä vaikeuttaa palveluverkon ja henkilöstöresurssien pitkäjänteistä suunnittelua.

Rajallisten resurssien kohdentamisen näkökulmasta useissa kunnissa on katsottu tarkoituksenmukaiseksi suunnata panostuksia ensisijaisesti varhaiskasvatuksen laatuun, varhaiseen tukeen sekä lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviin palveluihin.

Pedagogiset perusteet varhaiseen varhaiskasvatukseen osallistumiselle

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja sillä on selkeä pedagoginen tehtävä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa jo varhaisessa iässä. Hyvälaatuinen ja tavoitteellinen varhaiskasvatus tukee erityisesti kielellisten, sosiaalisten ja itsesäätelytaitojen kehittymistä sekä lapsen osallisuutta ja myönteisen minäkuvan rakentumista.

Varhaiskasvatus mahdollistaa varhaisen ja oikea-aikaisen tuen. Varhaiskasvatuslain mukaisesti lapsella on oikeus saada kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea heti, kun tuen tarve havaitaan. Tuki toteutuu osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa lapsen omassa ryhmässä ja yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaisen tuen on todettu ehkäisevän oppimisvaikeuksien ja sosioemotionaalisten haasteiden kasautumista sekä tukevan sujuvaa siirtymää esi- ja perusopetukseen.

Pedagogisesta näkökulmasta varhaiskasvatus luo perustan lapsen koulutuspolulle ja edistää koulutuksellista tasa-arvoa pitkällä aikavälillä.

Johtopäätökset ja jatkotoimet

Edellä esitetyistä taloudellisista, palvelujärjestelmään liittyvistä ja pedagogisista syistä Karkkilan kaupunki on linjannut tukevansa lapsiperheitä ensisijaisesti laadukkaiden, saavutettavien ja pedagogisesti vahvojen varhaiskasvatuspalvelujen kautta sekä turvaamalla monipuolisen palveluverkon, johon myös yksityinen varhaiskasvatus ja siihen liittyvä kuntalaisä kuuluvat.

Lisäksi arvioinnissa on huomioitu Karkkilan kaupungin taloudellinen tilanne. Kaupungin talous on heikko ja Karkkilalla on kuntalain mukainen velvollisuus kattaa kertynyt alijäämä talouden tasapainottamiseksi. Tässä tilanteessa uusien pysyvien, ei-lakisääteisten menojen lisääminen edellyttää erityistä harkintaa sekä varmuutta toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta. Kotihoidontuen kuntalaisä merkitsisi kaupungille uutta pysyvää menokohdetta, jonka taloudelliset vaikutukset olisivat merkittävät ja osin vaikeasti ennakoitavat.

Aloitteessa esiin nostetut huomiot syntyvyyden kehityksestä, lapsiperheiden toimeentulosta ja syrjäytymisen ennaltaehkäisystä ovat tärkeitä ja perusteltuja. Näitä teemoja pyritään jatkossakin tarkastelemaan osana sivistystoimen ja kaupungin tulevia linjauksia. Tässä taloudellisessa tilanteessa ja käytettävissä olevan tiedon perusteella kotihoidontuen

kuntalisän käyttöönottoa ei kuitenkaan ole nähty tarkoituksenmukaisena keinona vastata Karkkilan väestökehityksen ja palvelujen haasteisiin.

Ehdotus: Sivistysjohtaja Lilja Sini
Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että se päättää
1) hyväksyä sivistyslautakunnan asiakohdassa annetun vastauksen valtuustoaloitteeseen; ja
2) toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös: Hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus 20.04.2026
151/00.01.01/2025

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha

Ehdotus: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto päättää

1) hyväksyä sivistyslautakunnan asiakohdassa annetun vastauksen valtuustoaloitteeseen; ja

2) toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Lisäksi kaupunginhallitus tarkastaa pykälän kokouksessa.

Päätös: